

ZENTA és VIDÉKE

HELYI ÉS VIDÉKI KÖZÉRDEKŰ HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztői helyiség:
Kigyó utca, 262 szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetsi díj:
Egész évre 4 frt — Félévre 2 frt — Negyedévre 1 frt
Egyes szám ára 10 kr
Hirdetési díjak: Egész oldal 20 frt — Fel oldal 10 frt
50 kr — Negyed oldal 5 frt 50 kr
Bélyégdíj minden hirdetés után 30 kr.

Kiadói hivatal:
Schvarcz Sándor könyvkereskedése, hova a előfizetések és hirdetések intézendők és ezek díjai fizetendők
NYILTTÉR PETIT SORA 15 KRAJCAR.

Ó-Kanizsa, 1890. decz. 10.

Szomorú jelenségek.

Nekem ugyan nem volt eddig kegyelem az ugynevezett „vezér-cikk” irás; de most kénytelen-kelletlen rá kellett adnom öreg fejemet e szokatlan munkára is, hogy egy, a bácskai tiszaparti községekben (névszerint: Martonoson, Ó-kanizsán, Zentán, Adán és Moholon) mai nap már általánossá vált s megdöbbentő áramlatra hívjan fel az értelmesebb, a józanabb közönség figyelmét és pedig addig az ideig, míg ez, örökös lakónkká nem válik.

A közügy, a jóügy érdekében kérem tehát a tek. szerkesztő urat, szíveskedjék jelen soraimnak becses lapjában helyet engedni.

Bizony-bizony — sohajtok fel méltán vén fejemmel, — ámbátor ez a mostani koresvilág sok rémséges torz-szülöttel ajándékozott már meg bennünket, hanem oly ijesztő szörnyeteggel falaink között még sem találkoztunk, mint a milyennel Ó-Kanizsának s a fentebb elősorolt községeknek alkalma volt megismerkedetni a mult hó utolsó napjaiban — a közs. képviselők választása alkalmával!

A higgadtabb, az értelmes osztály jól tudhatja (ha ugyan egyesek megérteni akarják) mint értek én ez ijesztő torz-szülött alatt.

Értem nevezetesen azt, hogy az az **elvetett konkoly, giz-gaz**, melyet egyes, uri emberek nem átalítottak meggondolatlan módon szétszórni a miveletlen köznép között, kikelt és busásan meghozta magagyümölcsét: a **szemetet!**

Avagy, előreláthatólag lehetett-e annak jó vége, midőn az értelmiségből egyes emberek, csak hogy maguknak olcsó népszerűséget, vagy valamely zsíros kocsót szerezhessenek, a köznép előtt uton-uttelen gyalázták piszkolták az uri-osztályt?

Nem gondolták meg ezen, a saját fészüket berondító urak ugy-e; hogy az a ködmenes, boeskoros paraszt, az értelmiség rágalmaszát hallva szüntelen, egyszer csak azt veszi majd fejébe, hogy egyik ur olyan mint a másik, azaz, kivétel nélkül hunczut valamennyi...

Lám, ez az idő nálunk már bekövetkezett.

Az a jelenség, melyet legutóbb a nevezett 3—4 községben tapasztalni alkalmunk lehetett, meggyőzhetett akárkit is, hogy itt is, ott is, már nem az egyszerű demagógia, hanem a legalsóbbrendű proletarizmus ülte azt a diadalt, mit egyenesen egynehány urnak köszönhet, mert hiszen

csak ezek voltak azok, kik a proletárokat önmaguk ellen jól — **kitanították.**

Ha cikkem ezen részét megveres-plajbászolja is a tek. szerkesztő ur, (Ne aggódjék, kedves urambátyám! Az őszinte szót szívesen fogadja akár mikor is a „Zenta és Vidéke” szerkesztője.) már csak kimondom, hogy e szomorú jelenségekhez, melyek a 4—5 szomszédos községben mai nap már szinte meghonosodtak, a multból épen Zenta városa szolgáltatta első sorban magát a nemtelen, a nyomorult eszmét.

Szabadkát kivéve, van-e a hazában város, melyben uriember, saját kasztjuk ellen, oly vérlázító s oly piszkos fegyverekkel küzdöttek volna, a mint küzdöttek, sőt még ma is küzdenek egymás ellen — saját tekintélyök rovására és megsemmisítésére — a zentai értelmiség emberei, vezeterei?!

Jól mondja hát a közmondás: „A rossz példa — ragadós!”

Bizony elragadt a zentai rossz példa Adára, Moholra, Ó-Kanizsára és Martonosra is!

És ha már a fertőző járvány hozzánk is ellatogatott; ha a baj már nálunk is megtörtént. — legalább térjünk eszünkre...

Gondoljuk meg, hova jutnánk, ha ez ádáz harcát egymás ellen tovább is így folytatnók.

Le hát a nemteleu fegyverrel, uraim, értelmes emberek! **Ne gyalázzuk többé egymást, önmagunk vesztére, lealacsonyítására.**

A megtörténtet meg nem törtéنتé tenni nem lehet. A mult már elveszett. A jövőt azonban még visszaszerezhetjük magunknak.

Fogjunk tehát békésen kezét, hogy közügyeink vezetése, ha mindjárt évek múlva is, ismét az uriosztály, teljesen az értelmiség kezébe kerüljön vissza!

Munkáskérdés

és a

Katholikus Legényegylet.

Isten áldja a tisztas ipart.

3. A munkás osztály az ujkorban.

(Folytatás.)

A negyedik osztályt továbbá saját kebelében is rohamosan növelik a vagyontalan **segédek családjai.** Miután a ezérendszer eltöröltetett, a szegény segédnek nincs többé otthona, mint volt egykor saját mesterének családi körében. A nagyhangzú szabadiipar, vagy ha úgy tetszik, **ipar-szabadság** kikéltetése beledobta a szegény mesterlegényt a nagyvilág zajába: a gyáripar elterjedése óriási irt vont a munkaadó és a munkás között s egymástól annyira elválogította őket, hogy csak úgy vannak már összekötve, mint egy hosszú láncnak két végső szeme: tehát a szegény mesterlegény, hogy magának otthont alapít-

son, hováhamarabb megússul, és lesz egy koldusból kettő; a gyermekek **szaporodtával** pedig a proletár munkásosztály mindegyre **szaporodik.** A munkáskérdés világosabb megértése végett szólunk még pár szót a **munkás osztály helyzeteről.**

Midőn az ujkori véres forradalmak a szegény elnyomott munkásnépnek **emancipációját** tűzték zászlóikra és a régi **hűbér-rendszert** eltörölve a **jobbágy**ságot **főlszabadították**, ugyanakkor a **függősek** és a **szolgaságnak** egy sokkal átkosabb nemét honosították meg, a „**munkás-proletáriátust**”, mely a tömeges nyomorral karöltve jár.

Mióta a hangzatos „**iparszabadság**”, a korlátlan verseny, a gépek meghonosítása és ennek következtében a nagytoke-olygarehák megszaporodása csaknem mindenütt háttérbe szorították a kézműipart és a kisiparosok legnagyobb részét szegény munkásokká lenni kényszerítették: azóta sokkal nagyobb a munkaerők kínálata, mint keresete; a **gyáros korlátlan urra**, a szegény munkás pedig „**élő árucikké**” lett; s most valóban találóan hangzik egyik kiváló államférfiúnak kétszáz év előtt tett ama nyilatkozata, hogy „**a szegények munkája a gazdagok aranyaknája.**”

A nagy világvárosok közül látható ama nagyszerű épületek, melyek kolosszális alakjukkal méltán vonják magukra a szemlélők bámulatát, körülölvé óriási füstölő kéményekkel és tornyokkal, képezik a pénznemességnek valóságos várait, melyekben ezren és ezren izzadnak éjjel-nappal fárasztó munkában a szegény munkások, — a munka urának, a gyárosnak valóságos **rab-szolgái.** Vagy talán szerencsésebb helyzetük? Ugyan nézzük meg őket egy kissé közelebbről és tekintsük meg a szegény gyári munkások **fizetését, munkaidejét, lakását, egészségét, hit és erkölcsi állapotát!**

A szegény gyármunkások átlagos **fizetése** naponként alig haladja meg a 60—80 krajczárt. Tehát hetenként keres talán 4—5 forintot, s ezen nyomoruságos fizetésért dolgozik még vasárnap is, mert a gyár ünnepen sem szünetel. Ebből kénytelen magát és családját táplálni és ruházni; ebből kell a lakást, tüzfűt, adót, esetleg az orvost és a gyógyszerket is fizetni. De ha még ezen keresete biztos és tartós volna! Azonban ha a szegény munkásnak élettereje a folytonosan tartó nehéz munka által kimerítették, egészsége a gyárnak rosz levegője és ronda lakásának mérges miazmái által aláásatik és így ágyba kerülve hosszab ideig betegeskedik: a gyáros betölti helyét, a szegény munkásnak megszünt keresete, nyakába akaszthatja a koldustarisznyát, ha nem akar nyomorult csatlódjával éhen halni. Ha pedig valamelyik gyár leég, vagy a gyáros csődöt mond — százan és ezren jutnak munkahiányában a szegény munkásaládok a legnagyobb nyomorba, mely igen gyakran féltelenségekre ragadja, vagy a kétségbeesés karjaiba dobja őket és nyomorult családjukat. Gyakran megtörténik ilyenkor, hogy a munka nélkül nyomorgó munkásoknak kiéhezett ezernyi és ezernyi rongyos csoportja iszonyu csapatokban kóborol az utcákon és szívszaggatóan kiáltozzák az éhség hangján: „Mindnyájan munka nélkül! mindnyájan éhen halunk!” S hogy mire képes egy ilyen kétségbeesett csoport, ha egy demagóg mérgeslehelletű szavaival a vagyonos osztály ellen feltűzetetik: szomorú példákat jegyzett fel róla a történelem.

S vajon mennyi a **mnnkaidő**, melyet a szegény munkás eme nyomorult néhány krajczárért izzasztó munkában naponként eltölteni tartozik a gyárban?

A géptöke is egyszersmind. Minél gyorsabban és tartósabban működik, annál dusabban jövedelmez. Azért a munkaadók nyelvégya és szívtelen-sége csaknem minden emberi erőt meghaladó munkát követel és esik ki a szegény munkástól, kinek korlátlan ura, s kívül kénye-kedve szerint rendelkezik. De iparkodik is minden erejét kiszípolozni a munkásnak és ha végre munkaereje kimerült, egyszerűen elbocsátja, kidobja a gyárból mint hasznavehetetlen portékát, misem törödvé

azzal, hogy azután hogy él meg, mi lesz vele. Hogy csak egy példát hozzak fel: a londoni nagy cipkegyárban még a gyermek-munkások is reggeli 2 órától esteli 10 óráig csaknem szakadatlanul dolgoznak.

Ha a szomorú valóság lépten-nyomon be nem igazolná, el sem hinnék fölvilágosított korunknak ezen emberkinzó szüntelen eljárását, melylyel a szegény munkás népet még az oktalan állatoknál is jobban kínozza. Csakugyan elmondhatjuk, hogy felvilágosított korunknak humanus (?) férfiai többre látszanak becsülni az oktalan állatokat, mint saját embertársaikat; mert midőn mindenütt nagy hűhóval alakítják meg az állatvédő-egyesületeket, a szegény munkás osztály agyonkínzása előtt szívtelenül szemet hunynak!

S ugyan milyen a szegény munkásnép lakása? minő otthonban gyűjtí eme roppant munkásnép szükséges életerőt?

A nagy gyárvárosok szűk és piszkos utcáinak padlás-szobái és pince-üregéi, s ezeknek a világosságtól és levegőtől elzárt sötét zugai képezik a szegény munkás családoknak nyomorult otthonát. Sőt még szerencséseknak mondhatják magukat, ha szegény családjukkal ilyen nyomorúságos helyeken is megvonnhatják magukat! De ezeken kívül csak magában Párizsban 40-5000-re megy azok száma, a kik kapu boltozatok alatt, vagy víz- és sárcatornák büzhődő üregjeiben kénytelenek megvonnni magukat az idő viszontagságai ellen. Amely ronda helyek épen nem alkalmasak arra, hogy itt a kifáradt munkát magát kipihenje és elegendő erőt gyűjtessen a jövő nap terhes munkájához.

Ennek következtében a szegény munkás-családok egészsége a lehető legrosszabb lábon áll.

Ezen ronda lakások mindmegamnyi fészkei a különféle betegségeknek. Penészes falak, nedves talai, büzhődő légkör, hideg és füst ássák alá a szegény munkásoknak már a gyárak romlott levegője által is igen megromlott egészségét. Ehhez járul még a lakásoknak folytonos tisztátalansága. Igaz ugyan, hogy a szorgalmas családanya sokat tehetne eme lakásoknak legalább tűrhető tisztántartása által a család egészségének megóvására; ámde erre sem ideje, sem kedve nincsen a szegény nőnek, ki maga is kénytelen versenyt dolgozni férjével kora reggeltől késő estig a gyárban. Oly korán kell indulnia a munkára, hogy sem szennyes szobáskájukat ki nem tisztálthatja, sem apró gyermekeit föl nem öltöztetheti; midőn pedig késő este a nehéz munkában teljesen kifáradva hazatér, alig várja, hogy árva fejét nyugalomra hajthassa le. És így megy napról-napra, hétről-hetere, esztendőről-esztendőre; a tisztátalanság beveszi magát a lakásba, meglepi a szülőket, elaraszta a gyermekeket — alázza a szegény munkás-család egészségét, megtölti a kórházakat és korai sirtás a család számos tagjának. Szóval a szegény munkás-családok nyomorult hajlékai a megtestesült nyomor és kétségbeesés valóságos tanúai, melyeknek láttára a jó szív elszorul s a nemesebb érzelmű ember szemében a szájalom könyve ül!

De talán békével és Isten akaratában való megnyugvással türik a szegény munkások az istenfélő Jób példájára sanyaru helyzetüket, mert a vallás fenséges tanai a szegénységről megvigasztalja elárult lelküket? Azon kezdem, hogy lehet-e itt csak szó is a vallásról? Bizony alig! Ugyan honnét merítene a hitet, kitől tanulná meg ismerni a vallást a szegény munkás-család? Talán a szülőktől? — Innét bizonyára nem; hisz a szegény szülők már zsenge korukban kénytelenek egész napokon, heteken át magukra hagyni gyermekeiket, kiket többnyire alva hagynak otthon kora reggel midőn eltávoznak hazáról, és alva találnak késő este, midőn hazatérnek. Sőt vasár- és ünneppapokon sem oktathatják őket, mert akkor is dolgozniuk kell a gyárban. Talán az iskolában a tanítóól és hitoktatóól? — Nem is tudják, mi az iskola. Hisz a szegény munkásnak elég táplálni gyermekeit, nem hogy még tisztességesen rubázhathá és iskolakönyvekkel láthatná el őket. Talán másoktól? — Igen másoktól! A piszkos utcákon összesereglegő vásott, rongyos gyermekektől megtanulnak káromkodni, trágár beszédeket folytatni és piszkos dalokat énekelni. Ezek képezik a tanítóikat. Talán később, ha felnőnek, a gyárakban elajátítják szent hitünk igazságait és vallások lesznek? — Ott még ha volna is hitők, azt is elveszíték! A gyárakban csak gunyolni tudják mások hitéletének gyakorlatát; de másokat a vallásosságra oktadni és jó példával buzdítani — a szegény, vallástalan csoportnak sem ideje, sem hajlandósága nincsen. A munkások iskolája gyermekkorukban a vásott sühancoktól hemzsegő utca, templomuk felött korukban a hitetlen, káromkodva imádkozó munkásokkal megtelt gyár; e két helyen pedig nem szokas valakinek szívébe csepegtetni a hitet és fejleszteni keblében a vallási érzületet. Így lesznek a szegény munkások hitetlenek, kik a vallásosságot csak talán hírből ismerik; de közöttük vallásos életről beszélni is guny volna!

Már ebből is lehet következtetni, milyenek lehetnek erkölcsök.

Ahol hiányzik az alap, nincs mire építeni. Már maguk ezen ronda lakásoknak csufolt szűk

zugok is a legrosszabb hatással vannak az erkölcsökre. A gyermekeknek a szülőikkel, a felnőtteknek a serdültekkel való közvetlen együtt lakása eléggé sejteti a szomorú következményeket, melyek a gyermek- és ifjúkor legszentebb javaira oly veszedelmesek. A bűn legborzasztóbb alakjában öldöklő angyalként csaknem visszatartóztatlanul lopózik be ily körülmények között eme homályos és zord helyiségekbe. Ehhez járul még a szülői felügyelet hiányán kívül ama szomorú körülmény is, hogy a szegény munkás gyermeke már zsenge korában bekerül a gyárba, hol csak trágár beszédeket hall, féktelenséget lát és erkölcsi telenséget tapasztal, mely szívét korán megromítja s lelkét kárhózatba dönti annálisinkább, mert többnyire késő éjjel szabadulnak meg a munkától és sötét, elhagyatott utcákra vegyessen mennek hazafelé távoleső lakásukra. Ha igaz, amint kétségbevonhatlan tény, hogy az alkalom teszi a foltját és a bűn sötétjét kedveli: Szomorú fogalmat alkothatunk erkölcsi életükről. Sőt maga a szegény családnya is, midőn a fárasztó munkában teljesen kimerülve, hazafelé indul és tudja, hogy otthon csak mérges miazmákkal telt s esetleg beteg gyermekek nyöszörgései által nyugtalanított kamarácskát találhat — gyakran szívesebben betér a csapszekébe, az erkölcsi telenség eme bűnfészkeibe s beledobja magát a bűn karjaiba. Hite nincs, ami visszatartaná az erkölcsi süllyedést, s így a szegény munkás süllyed alá az erkölcsi telenség feneketlen örvényébe.

Ime egy két-vonás a szegény munkásnép életéből, melyből megalkothatjuk magunknak a képet a munkás osztálynak jelenlegi helyzetéről: de aligha fogunk benne gyönyörködni!

A mondottakból — azt hisszük — eléggé kitűnik, miszerint a munkás osztály társadalmi állapota, szellemi és anyagi helyzete soha oly nyomasztó, soha oly elviselhetlen, soha oly kétségbeesítő nem volt, mint — jelen korunkban. És ez tagadhatlan, mert tapasztalati tény! Igaz ugyan, hogy máskor is volt rossz helyzete a munkás osztálynak s máskor is létezett a munkás-kérdés; de ezelőtt nem volt oly kétségbeesítő a munkásnép helyzete, mert a szegény munkásnak volt hite, ezelőtt nem volt oly veszélyes a munkás-kérdés, mert nem fenyegette felforgatással az egész társadalmat. Miután híthideg és erkölcsi legyelen süllyedt korunk általános irányzata a szegény munkásnép szívéből a hitet, kebléből a valóságosságot, mely intené és megtanítaná sanyaru sorsát békével tünni és elszenvenni, kiirtani nem vétkellette; a nagy munkás-kérdés szörnnyéről pedig a fékező lánczot, a keresztény szeretetet letépni nem félté: a szegény munkás osztály, minden vigasztól és segélytől megfosztva látván magát, kezdi elviselhetlennek tekinteni sorsát, fölemeli gondteljes fejét és a munkások „sztrájk“-ja mint egy hatalmas „jaj“ kiáltás harsogja át az egész világot; a munkás-kérdés pedig oly hatalmas szörnnyé nőtte magát, mely előtt remegve áll meg az egész művelt világ!

Itt az ideje, hogy minden komolyan gondolkozó fő komolyan vegye a munkás-kérdést! Itt az ideje, hogy a szegény, elkecseregett munkás osztály nyomorán, súlyos szellemi és anyagi helyzetén egyesült erővel javítani komolyan akarjunk! Nincs idő, vesztegetni való! Az évről-évre mind sürűbben jelentkező munkásmozgalmak élénken és komolyan figyelmeztetnek bennünket, hogy a hamu alatt rejtett tűzök rejlenek, melyek, ha vallás vizsgáló, a könyörtelen enyhítő és a méltányosság gyógyító balsamirja által idejekorán le nem lohasztatnak, a socializmus rajongó apostolainak jobb ügyhöz méltó buzgólkodása folytán feltűzött szenvedélyek árjának gyújtó szikrája által lángra lobbantva, könnyen lángtengerbe fűrészthetik az egész világot! Mert „ha — mint korunk egyik kiváló politikai írója oly jellemzően mondja — a jelenkor munkásmozgalmainak sikerülne elégedetlenek seregeit terv szerint vezetni, kellően fölszerelt és rendezett csapatokban összegyűjteni, és azután e sötét irigység- és gyűlölet-telt, mesterségesen szított boszúvágytól lelkesített tömeget a „léteztetendő harez“-ba terelni a birtokososztály a legiszonyabb módon tapasztalhatná önmagán a költő szavaival igazságát: „A szolga előtt remegj, ha széttépi lánczát!“ (Reischl.)

Gondoljuk csak meg komolyan: a szegény munkás osztálynak jelenlegi sanyaru helyzete csak nem elviselhetlen, hite nincs, mely megvigasztalná, vallása hiányzik, mely tünni tanítaná, erkölcsi legyelen süllyedt: a zavarosban halásznai akaró modern liberalizmus socialista apostolai pedig lázító beszédekkel feltűzlik és forradalmi eszmékre oktadják őket, — mi következhetik ebből?!

Már most hogyan és miképen lehetne és kellene ezen sokat szenvedett és jobb sorsra érdemes, sanyaru helyzetét már-már nagyon is türelmetlenül viselő szegény munkás osztálynak csaknem türelhetlen szellemi és anyagi helyzetén javítani; a napról-napra jobban elmérgesedő forrongásnak elejét venni; s így a minden pillanatban bekövetkezhető s az egész világot felforgatással fenyegető nagy és rettenetes munkásforra-

dalomnak kitörését meggátolni: ez képezi és teszi oly annyira nagyfontosságúvá a — munkás-kérdést!!!

(Vége az I. résznek.)

Rici.

Tanítótestületi élet.

Bács-Bodrogh vármegye közs. tanítótestületének zentai kör*-e 1890. évi rendes, évnegyedes gyűlését decz. 8-án tartotta meg — Czehe Győző köri elnök vezetése alatt.

Jelen volt e gyűlésen mint vendég: Samu József nyug. képezdei igazgató, a zentai közs. tanítótestületnek egykori s nagyérdemű elnöke, továbbá Fischer Bertá, Benedek Elek és Bergel Emil; végül 32 egyleti tag.

Elnök mindenekelőtt örömeinek adott kifejezést azon meleg érdeklődés felett, hogy a kör tagjai a gyűlésre ily nagy számmal siettek egybeseregleni. Üdvözölte a megjelenteket s a gyűlést megnyitottak nyilvánította. Ezután következett a tárgysorozat első pontja, vagyis, az elnöki jelentések, — melyből különösen ki kell emelnünk azt a szép, felebaráti-szeretet sugalta szavakat, melylyel elnök a magyarországi tanítók árvaiból, a tanítótestület jelleklőségébe ajánlotta, s melynek kifolyása lesz, hogy a kör tagjai, valószínűleg mindannyian az árva ház segítő tagjaivá fognak beiratkozni.

Az elnöki jelentések után szót kért Harsányi János és a közs. tanítótestület nevében szíves hangon üdvözölte a gyűlés egyik kedves vendégét, Samu Józsefet, ki egy hosszú és áldásteljes munka után ismét Zentára, szerettei közé jött ugyan pihenni, de e nyugalomnak szánt időköz alatt sem állta meg, hogy egykori tanítótársai közé ne jöjjön, hogy ezek pedagógiai működését meleg figyelemmel ne kísérelje. E becses érdeklődés csak azt bizonyítja, hogy Samu ur, míg egyrészt ma is ifjú szívvel érez és gondolkodik a népnevelés iránt, addig másrészt a zentai közs. tanítótestület még ma is, és a jövőben is mindig igen közel áll szívéhez. Kérte szóló, hogy e nagybecsű jóindulatot tartsa meg Samu ur a tanítótestület iránt jövőben mindenkorra, s azon gazdag tapasztalatokban, miket S ur évtizedeken kereztül szerzett volt, a köri gyűléseken leendő megjelenése alkalmával, atyai jó tanács alakjában, a zentai tanítótestületet részesíteni kegyes legyen.

A gyűlés másik tárgya volt: szaklapok referáciája, Bakody Márton állandó referentól. A több rendbeli tanügyi folyóiratoknak körülbelül egy negyed évi számaiból tizesen állította össze és adta elő a referens a nevezetesebb cikkek említésreméltó eszméit. A kerekded és tanulságos előadásért a gyűlés referensnek megérdemelt elismerését mondotta ki.

Ezután következett Czehe Győző értekezése „A népiszkolai ingyenes oktatás“-ról. Értekező a fenti tételben Fenyvesi Adolfal (ki teljesen az ingyenes oktatás mellett szállt nem régen e fővárosban sikra) egészen ellentétes állást foglalt el. És valóban, a ki értekezőnek erős érveit hallja, olvassa, teljes lehetetlen neki igazat nem adni. Minthogy pedig ez a felvetett eszme bennünket zentaiakat nagyon is közelről érdekel, a becses dolgozatot lapunk egész terjedelmében hozni fogja.

Ujabb tárgya volt a közgyűlésnek: indítványok tétele. Mindössze egy indítvány tételtt és pedig Bakody Márton által. Nevezett ugyanis azt indítványozta, mikép: tekintve azon kiváló és elévülhetlen érdemeket, melyekkel Samu József volt zentai iskolai-, jelenleg nyug. képezdei igazgató a magyar népnevelés ügyet hosszú évtizedeken keresztül szolgálta; tekintve továbbá azt, mikép Samu József a jól kiérdemelt nyugalmat jövőben Zentán óhajtja — Isten kegyelméből — élvezni; tekintve végül azt, mikép Samu József kiváltképen a zentai közs. tanítótestület működése iránt ma is ép oly nemes érdeklődést tanúsít, miként régen, — ezen okoknál fogva indítványozta, miszerint: Samu József a zentai közs. tanítótestület tiszteletbeli tagjává választassék.

Általános helyeslés kísérté e szavakat eleitől végig, mely után a tanítótestület zajos éljenekbe tört ki s az indítványra egyhangú lelkesedéssel mondotta rá — az ament!

A megválasztott új tiszteletbeli tanítótestületi tag meghatottan s szerényen köszönte meg e nem várt, de szívének jól esett és fölötte becses kitüntetését, melyet a régi, kedves emléki baráti s kartársi szeretet és bizalom kifolyásának tekint, s a melyet, épen ez oknál fogva nagyrabecsül és annak a jövőben is igyekezni fog tőle telhetőleg megfelelni.

Utolsó tárgyként a tisztújítás ejtetett meg, minek eredménye a következő névsor. Tiszteletbeli elnök: Samu József, elnök: Czehe Győző, alnökök: Lebak Ferenc, pénztárnok: Árvay Lajos, könyvtárnok: Bakody Márton, jegyző: Lebak Béla.

A gyűlés végeztével a tanítótestület az ujonnan alakult iskolások elnökénél, főtiszt, Appel Ede urnál tette tiszteletét, — melyről lapunk más helyén szólnak bővebben.

r. t.

Helyi és vidéki hírek.

— **Népies előadások.** A gymnasium rajztermében múlt vasárnap Örvény Iván gym. tanár az ártézi kutak- és meleg forrásokról tartott kísérletekkel összekötött előadást, mely alkalommal a gymnasium-épületben legkevesebb 413 egyén fordult meg. Ma (14-én) d. u. 3 órakor először a „Jó egészség” című könyvből fog egy részlet felolvasatni; ez után pedig Mészáros Lajos tartja meg „A magyar közmondásokról” szóló felolvasását.

— **Uj költségeloirányzat** A városi képviselőtestület által jövő évre készített költségeloirányzatot a megyei hatóság elvetette és egy új költségvetésnek készítése végett a v. főszámvévőt Zomborba rendelte be. Szegő y veres-plajbász! behiába is koptál el egyik-másik város- atya kezében.

— **Kosza hír.** Az egész város tele volt a napokban avval a hírrel, mikép vár. főügyészünk, Szárits Bertalan, hiv. állásáról legközelebb lemond, hogy idejét és szép gyakorlatát teljesen magán ügyvédi irodájának szentelje. Biztos forrás után azt írhatjuk, hogy ebből egy szó sem igaz. igaz.

— **Nyílt kérdés.** Tisztelt szomszédunk a „Zentai Néplap” legutóbbi számának vezércikké- kezője egyebek között azt állította, hogy Zenta városának önálló törvényhatósággal leendő fel- ruházására történt lépések fölött „a koczka már el van döntve, s ez idő szerint csupán hiu ábránd a törvényhatósági önállás utáni vágyakozás.” Szi- vesen kérjük a tiszt. ciklikirót: nem mondaná meg nekünk, vajjon micsoda forrásból merítette ezen állítását? — Több érdeklődő polgár.

— **A zentai új kir. közjegyző.** Szavahihető urali embertől halottuk, hogy az új kir. jegyző kinevezési okmányja legfelsőbb már alá van írva, aki nem lenne más, mint dr. Apáthy Gyula, szegedi kir. altágyész. A kinevezés hivata- los közzétételével egyszersimint kiíratik a pályá- zat a II. zentai kir. közjegyzői állomásra is.

— **Tisztelgés.** Községi tanítótestületünk, Czehe Győző igazgató vezetése mellett múlt va- sarnap tiszteltgett az ujonnan megalakult polg. közs. iskolaszék elnökénél, főtit. Appel Ede esperes-plebánusnál. A szónok beszédében külön- sen hangsúlyozta azt az őszinte tiszteletet és meg- nyugvást, melyet a tanítótestület fenhatóságának elnöke iránt a múltban érzett és j.őben épen a múlt alapján érezni fog! — Válaszában a fő- tiszt. elnök viszont biztosította a testület minden egyes tagját, mikép személyében, tiszteletbeli áll- lásának gyakorlásában mindenkor az igazságos, részrehajlatlan főnököt, a magán életben pedig a szíves jóbarátot tekintsek.

— **Testgyakorlás.** Tekintettel a nm. vallás- és közokt. miniszter legutóbbi, nemes in- tentiójára, a polg. leányiskola növendékei a torna tanító szak-felügyelete mellett a hideg téli évad alatt hetenként 2—3 órán keresztül, egy arra kel- lőleg alkalmas jég-pályán a koresolyázásban is fogják magukat gyakorolni. Nagyonhelyesen, mert így a hasznos dolog a kellemessel le z egybekötvé.

— **Kérelem.** A jelen sikamlós időben igen czélszerű volna, ha a házi urak a járdákat a reá tapadt hótól — mielőt valaki lábát törí — megtisztítanák. (Beküldetett.)

— **Kizáratás.** A „zentai önk. tűzoltó Egylet” parancsnokságának 1890-ik évi december hó 5-én tartott ülésének 224-ik számú határozata értelmében ezennel nyilvánossá tétetik, miszerint Zajcsik Mihály zentai lakos, szabó, önkéntes tűzoltó, az egyleti szolgálati szabályzat 11. §-át megszegte, amennyiben a tűzoltó örta- nyán teljesen józan állapotában illetlen s vissza nem adható trágár szavakat használt, tagtársait káromolta és sértésekkel illette; ezenkívül tekin- tettel arra, hogy az őrtanyán jelen levő őrséget hazard játékra hívta fel, sőt hamisan játszott; tekintettel továbbá arra, hogy kihalgatásra nem jelent meg és így a parancsnak ellene szegült, ezen okoknál fogva, Zajcsik M. a zentai önk. tűz- oltó Egylet kebeléből a parancsnokságnak titkos szavazás útján megejtett egyhangú határozata folytán egyszersmindenkora kizáratik. Mely kö- rülmény ugy a helybeli lapokban, mint országos tűzoltó szövetségi lapban nyilvánossá tétetni ha- tároztatott. A „zentai önk. tűzoltó Egylet” Pa- rancsnoksága.

— **Bevezetetalakítás.** Gőzfűrdők belső átalakítási munkálatait teljesen be végezték, és most, a közhasznú intézmény a nagy közönség kényelmére áll, még pedig annélkül, hogy a fűrdőbe menő embernek elindulás előtt végrendeletet kel- letnék csináltatni.

— **Községi előljárók választása.** Moholon megválasztott I. bírónak: Vén Ferencz, II. bírónak: Rauszky Gyuka, közgyámmá: Kis An- tal, házipénztáros: Mészáros József. Adán meg- választottak I. bírónak: Milutinovics Illés, II. bi- rónak: Verner Ferencz. A többi előljárók a régiek maradtak. Martonoson az eddigi bíró, Vágó János

— **Harisnya- stb. (stopfoló ké- szülékek.** Mióta a „Darning Weaver Stopfoló

Company” által egyszerű de elmés stopfoló készü- lékek mindenfel elterjesztetett, a harisnya és más- efféle tárgyak stopfolása, mely bár minden ren- des háztartásnak, szükséges, de unalmas és idő- rabló munkája, ezen készülékekkel még kellemes foglalkozással is vált. Ezen készülék segítségével a harisnyák, vásznak, pamut és bármi mászövet- tek hibás helyeit tisztán és egyenletesen, mintha szöve volna, igen rövid idő alatt lehet kijavítani, a készülék olyan könnyen kezelhető, hogy bárki sőt egy gyermek is minden további utasítás nél- kül dolgozhat rajta. Ezen kiváló előnye annyira ellettek ismerve, hogy „Darning Weaver” stop- foló készülékét leányiskolákban taneszközüül hasz- nálják és bécsi női iparegylet azt melegen ajánlja. A készülék a főraktárosnál, Schubert G.-nél Bécs- ben, I. Rothenthurmstrasse 19. Kapható, arra ut- mutatással és minta munkával együtt 2 fnt 25 kr. előleges beküldése mellett bérmentve kül- detik meg.

— **The Patent „Rival”.** Egy igen kedvező talál- mányt, különösen az üzletember részére, képez az most forgalomba hozott ugynevezett „Rival”, mely a levélbelye- get önműködőleg nedvesíti és ragasztja fel a levelekre és a levélborítékot leragasztja. A kiválóan elmés és a mellett igen egyszerű szerkezete ezen „Rival” készü- lekek a következő: A készülék tetszés szerint megtöl- tethetik belyegkekkel (200 db for be) azután az oldalán lévő irt megtöltik vízzel, ezután valahányszor a „Rivalt”, megnyomják mindannyiszor egy belyeget ragaszt a le- vélborítékra. A levélbelyegkek nedvesítése egészen fölösle- ges és a „Rival” a levél boríték leragasztását is önműkö- dőleg végzi. A „The Patent Rival” (ára 1 fnt bérmentve 1 fnt 20 kr.) főraktára az osztrák-magyar birodalom részé- re: Schubert G. Bécsben, I. Rothenthurmstrasse 19.

Budapesti levél.

A karácsonyi ünnep közeledésével mindenki gon- dolkozni kezd, hogy a legkedvesebb családi ünnep a ka- rácsony estjére, mivel lehessen meg övít, szeretettel. Ezen fejtörést okozó gondok elhárítására bátrak vagyunk néhány, előkelő és jöhrnevű budapesti céget ajánlani tiszt olvasóink figyelmébe, hol akár személyesen, akár levél útján, legjobban szerethetik meg ajándékaikat.

Az első rangú fűszer, esemegé, bor, cognac, rum és tea-kereskedők közt legjobban **Szimon István** urat (Budapest, Főútlelet váci-körút 12 sz. Fióküzlet váci-körút 60 sz.) ajánljuk, mint a ki a kávé-, fűszer-, gyümölcs sítéményfélék, minden fajta zöldségek (concervek), olaj hal, sajt és húsmelekek, tea, rum, bel- és külföldi cognac, likör, bor, pezsgő, és csokoládéfélékben a kezeink közt levő 15 oldalú árjegyzéke szerint, a legolcsóbb árak, leg- jobb minőségben, legválasztékosabb és legzadagabb rak- tárt tart. Szó id és pontos kiszolgálás, s ebből kifolyólag legmegalapozottabban ajánljuk a nevezett céget t. olvasóinknak. Vidéki megrendelések, ugy posta mint vasut és ha- jóra csomagolás ingyen eszközöztetik. Kivánatra ingyen és bérmentve küld árjegyzéket bárkinek.

A legkedvesebb és legkellemesebb ajándéktárgya- kat képezik a zenehangszerek és zeneő-művek, melyek legnagyobb raktára Budapesten **Plaecht testvérek**, es. és kir. szab. hangszer-gyárának kereskedésében, Wurm-ut- ca 1. sz. alatt van. Különösen ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe zeneő-mű különlegeségeit, Phönix, Ariston, Oriás-Ariston, Symphonion, Viktoria, különféle szerkeze- teket, 17 fttől 80 fttig váltakozó árakal. Képek, zeneő- művel és mozgó alakokkal, svájci zeneő-dobozok és ze- neő-művek, iskolai hegedők, valamint mindenemű hang- szerek legnagyobb választékban vannak s legutányosabb árakon számíttatnak. Képes árjegyzéket kivánatra díj- mentesen megküldi a cég.

Dizsmű- és pipere-árak, valamint tréfás és elmés tárgyak igen gazdag választéka található **Keleti Béla**

különlegességek raktárában, Budapest, Hatvani-utca 18. sz. (Neruda Nándor átellenében). Ajándékokul legalkal- masabb tárgyak, legyezők, fényképek, bőráru-külön- legességek, erszények és szivartárcák, író-készletek, map- pák albumok, francia és gyász-ékszer, színházi látesővek és porcellán népkek, szabott jutányos árakon, Megrende- lések gyorsan és gondosan eszközöltetnek.

Vértessy Sándor illatszerekkereskedésében, Budapest, Kristif-tér 8. sz. a leginomabb és legkellemesebb illatu franc a illatszerek s karácsonyi ajándékokul igen alkalm- sabb toilette-szereket valamint berendezett toilette-szék- renykeket ajánljuk tisztelt olvasóink különös figyelmébe továbbá eszettákat, szoba-, vagy fehérnemű- illatosítókat parfümököt csinos dobozokban 1—3 üveggel, a kedvelt orgona-illattal; új „Cyclamen” illat, hőlgyek részére, a kedvelt orgona-illat, a „Seuvenir L'Exposition akáchoz hasonló illat, valamint urak részére „Bonquet Directeur” „Esseeo Mysterieuse” és „Bouquet D'Etoile” illatszereket, fésűket díszes hajtűket sat. sat. Vértessy Sándor illatsz- erüzlete legelőkelőbb fővárszékben, s régi jó hírneve biz- tosíték árúinak finomsága s kiszolgálása megbízhatóságáról.

Különös figyelmébe ajánljuk t. olvasóinknak **Hug- mayer és Mihailovits** a „Proféta”hoz” czimzett vászon es fehérneműk legnagyobb raktárát, Budapest, Szervita-tér 10. sz. E régi 100 éven túl fennálló legjobb hírnevű üz- letben dusan felszerelt raktára van mindennemű vászon- és fehérnemű-árak és mennyasszonyi kelegyeknek, mely- kek legzöltszerűbbek karácsonyi és újévi ajándéku. A cég ismert szolidága teljes biztosítékot képez ugy az árak jutányosságá valamint az árak jósága iránt, ugy hogy egész nyugodtan eszközölheti mindenki megrendeléseit levélben is, melyek pontosan, gyorsan és lelkiismeretesen teljesítetnek. Árjegyzék és minták kivánatra bérmentve küldetnek.

Különös figyelmébe ajánljuk t. olvasóinknak a már 25 év óta fennálló és évek hosszú során át IV. Muzem- körút 5. szám alatt létező **Lőrincz István** cipész-üzletét, mely jelenleg a legújabb kor kívánalmának megfelelőleg új- ból rendeztem be; — és minán ezen cég különös sulyt fektet arra hogy megrendelői minden irányban kielégítve legyenek, az üzletben nem csak mindennapi czikkék, ha- nem a legtrikább különlegességekkel is szolgál. Többek közül kiemelendő valódi orosz bagaria eszma és cipők, egy új találmányu higanygummi talpal kiállítva, melyek tartósság, vízhatlanság és kiváló kellemes visélet tekin- tetében, eddig még nem ismert utólrhetetlen eszközének bizonyultak. Solid és pontos kiszolgálásért köszönik a cég jó hírnevű. Kivánatra portómentesen árjegyzéket megküldi.

A vidéki-gyáros, kereskedő és iparos közönség különös figyelmébe ajánljuk **Dr. Telbisz János** hítes kir- keresk törvényszéki vegyész s a központi tejcsarnok ve- gyészének nyilvános kereskedelmi és vegyipari laborato- riúmat (Budapesti VI. Lovag-utca 18). Ezen első hazai ilyenemű vállalat czélja a kereskedők és iparosok érdekeit 4 nyersárak beszerzése vagy gyári terményeik eladásánál képv. elni olyképen, hogy az illető termények vagy árúkból hozzá küldött átlagpróbák vagy öszszeteteleiből azokról lelkiismeretesen felvilágosítást ad, melye alapján a termény vagy áru valódi pénzértéke biztosan megha- tározható. Hatóságok vagy magánfelek által beküldött bármely elemi czikk, vegyipari vagy mezőgazdasági ter- mény vegyi öszszeteteinek felderítése, s az östleges ha- mítások vagy valódi értékének kimutatása képezi e vállalat hatáskörét, valamint oly gyáraknak melyek átlan- dó gyári vegyek nélkül dolgoznak, nyújt olcsó és rend- szeres alkalmat vett nyersárak vagy gyárterményeik vegyi öszszeteteleiről pontos felvilágosítást nyerni. Dr. Telbisz János iparvegyészi képzettségét a külföldi mű- egyetemeken nyerte, több évi gyakorlati tevékenysége ugy Németország mint hazánk vegyészeti intézeteiben és cukor-gyáráiban, valamint irodalmi tevékenysége teljes biztosítékot nyujtanak alapos képzettségéről, hogy bár- mely követelménynek megfelelni képes, s a hozzá intézett megbízásokat lelkiismeretesen és gyorsan intézi el, kivá- natra pedig egy elemzés illeték táblázatot díjmentesen küld.

Felélős szerkesztő: **HARSÁNYI JÁNOS.**
Kiadólap-tulajonos: **SCHVARCZ SÁNDOR.**

Dizsmű raktár.

HEISZLER ALADÁR

norinbergi-, rövid-, kész fehérnemű-, dizsmű- és divat- kereskedése ZENTÁN a főtéren HEISZLER FERENCZ ÚR HÁZÁBAN.

Karácsonyi és újévi ajándékok!!!

Tisztelettel értesitem t. vevőimet és a n. é. közönséget, hogy a közelgő karácsony és újévre ugy a

gyermekjátékok mint ajándéktárgyak

dus választéban megérkeztek és azokat a lehetőségig legolcsóbb árak mellett bocsáj- tom rendelkezésre.

Különös figyelembe ajánlom:

Különféle doboz játékaimat,
hajás mache-bábokat
valódi tranecia törhetlen bábokat,
hintalovakat, bábokocikat,
* különféle állatokat, *
egyeb butordarabokat
* GYERMEK BÖLCSŐ KOCSIKAT *
karácsonyfadiszeket és csillárokat
és számos itt mind fel nem sorolható olcsó és mu- lattató gyermek játék-tárgyakat; nagy választéku
norinbergi-, dizsmű-, bór-,
BRONZ-, CHINAI EZÜST-,
valódi tajték- és borostyánkő
alkalmi ajándék-tárgyakat;
legjobb gyártmányu és szabásu
FÉRFI-INGEK.
Teljes tisztelettel

Gallérok, kézellők,
selyem nyak, és zsebkendők,
uti bóröndöket
valódi Atkinson, Lohse Pinaud és Mouson-féle
illatszerek, szappanok,
és fogpasztákat
férfi-, női- és gyermek
* keztük- s harisnyákat, *
Jäger tanár-féle alsóingek és nadrágok,
leány és fiu alsó ruhák,
férfi-, fiu- és gyermek
sapkákat,
és számos itt fel nem sorolható tárgyakat,
Fehér és színes
KÖTŐ-PAMUTOKAT.

Heiszler Aladár.

Divatáru raktár.

Gyermekjáték raktár.

Kész fehérnemű raktár.

Képes Családi Lapok

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap.

Szerkesztő: **Brankovics György** főmunkatárs: **Váradi Antal**.

Előfizetési ára:

a „Hölgyek Lapja” című dívatmellettkel s a Regnymelléklettel együtt:
 Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyed-
 évre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok” XIII-ik évfolyamába lép az 1891-ik év első napjával. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezője, a magyar művelt családoknak e szellemi kincse, újví első számában Jókai Mórnak „Kétszerkettő négy” című regényét, Benitzky-Bajza Lenkének „Hasonlót hasonlónak” című elbeszélését, — Lauka Gusztávnak „A böleső titka” című regényét, — báró Horváth Miklósnak „A esel” című elbeszélését, — Tábori Róbertnek „Sylvia” című regényét, — Rudnyánszky Gyulának, Dalmady Győzőnek költeményeit, Brankovics Györgynek „Az ajándékozás művészete” s Váradi Antalnak „A társadalom és a színház” című érdekes cikkeit kezdő közzélni. A „Képes Családi Lapok” a fentnevezett jeles írások kívül még a következő neves írók és írók támogatják, mint munkatársak, az évfolyamban:

(Tolnai Lajos, Mikszáth Kálmán, Komócsy Lajos, Temérdek (Jeszzenszky Danó), dr. Prém József, dr. Sziklay János, Inczély László, Palágyi Lajos, Erődy Dániel, Dengi János, Tölgyesi Mihály, Veressy Gyula, Méry Károly, Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Roditzky Jenő, Grosz Lajos, Csorba Palota Ákos, Szandai Zénó, stb.; Benitzky-Bajza Lenke, Böttner Lina, Nagyvárady Mira, Kuliflay-Benitzky Irma, Harmath Lujza, Hevessino-Sikor Margit, V. Gail Karolina, Karlovsky Ida, Mericzay-Karossu Irma, Erzsike, stb., stb.)

A „Képes Családi Lapok” az összes szépirodalmi képes hetilapok között a legelőkelőbb, legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden változatát felöleli; képei a jelen eseményeit s a leghíresebb festők műveit mutatják be.

„Hölgyek Lapja” című s havonként kétszer megjelenő dívatmellettkel a legújabb divatképeket hozza s e mellett a magyar háziasszonyok számára szellemi titkára, a menyében a nevelés, az egészség, a kertészet, a háztartás s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

Regnymelléklete négy kötet érdekes regénnyel ajándékozta meg évenként az előfizetőit.

A „Képes Családi Lapok”-nak még a zöld borítéka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, képi-, szám-, kocka- és sportlányokkal és szórójátékokkal, melyeknek megfejtői értékes jutalmakat kapnak.

A „Képes Családi Lapok” gazdag tartalma és számos melléklete dacára mégis a legolcsóbb szépirodalmi képes hetilap; éppen azért bizony számunk minden honfi és honleány, minden magyar család támogatására és pártfogására.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak a kik ez iránt — legelőszöriben levelezőlapon — hozzáférnek.

A ki az egész évre szóló hat frtnyi előfizetési összeget husz krajczár csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak két eredeti regényt küld jutalmul.

A ki öt új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy díszes emlékkönyvet vagy egy — kiadásában megjelent — regényt küld.

Megrendelhető postautalványon minden postahivatalnál és minden könyvkereskedésben.

Előfizetéseket (a hónapok bármely napjától) elfogad s „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala Budapest Nagykorona-utca 20. szám.

Miért kedvelik annyira a Horgony-Kőépítő-szekerényeket?

Mert nem válnak értéktelenné egy néhány nap múlva, mint a többi játékszerek, hanem a gyermekeknek évek hosszú során át mulató és oktató foglalkozási szerül szolgálhatnak, és a hosszú időtartamot tekintve véve a legolcsóbb játékszerek. Továbbá, mert az igazán pompás minták utánépítése a szülőknek is kellemes mulatságot szerez és minthogy mind egyik szekerény szabályszerűen kiegészíthető. A ki egy kevésbé értékes utánzás vétele által nem akarja maga magát megcsalni az utasítsa vissza minden szekerényt melynek csomagolásán czégnél valamint gyári jelvényünk „a veres Horgony” hiányzik. — Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Richter F. Ad. és társa, Bécs, Nibelungengasse 4.

Tőzsde-megbízásokat

minden nemben elvállal s a legelőnyösebben teljesít

BAKOFEN B.

Budapest, kigyó-utca 1. sz.

Különösen ajánlatos az osztrák hitelrészevények és a négyosztalék magyar aranyáraké vétele. Fedezetül elegendő 25 részvényre vagy 5000 frt. járadékra 250 frt készpénz vagy értékpapírokban. A bekés politikai helyzet és pénzügyi állapotunk folytonos javulása biztosítja a műveletek sikerét. Cím a tőzsdéidőben reggel 9-től esti 6-ig táviratokra:

Bakofen, Budapest, tőzsde.

Levélbeli kérdésekre pontos válasz.

Titoktartás biztosított.

Gyors s biztos segítség gyomorhajok s azok következményei ellen.

Az egészség fenntartására, az életneked s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghatásosabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalsam a legjobb s leggyógyhatásos gyógyfüvekből a leggonoszabban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgöres, étvágyhiány, savanyús felbűfűgés, vértelenség, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósan bizonyul. Ily kitűnő hatásai következtében ezen életbalsam Elis-bebizonyult megbízható házi-szerévé lett a népnek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr.**

Vedőjegy.

foraktárban, gyógyszerár „a fekete sashoz” Prágában — 250111, és BUDAPESTEN Török József ur gyógyszerésznél, Kiral-utca — 2. sz. Budai Emil ur városi gyógyszerárban a Városház-utca.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszerárban van raktár ezen életbalsamból.

Ugyanott kapható: „prágai általános házi-kenőcs”, több ezer hálynyilatkozattal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és gennyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emelő gyuladásaival, a tej tespedésénél szűléskor, keletvenynél, vérdaganatoknál, genyes fákadékoknál, pokolvárnál, körömgöyknél, az ugynevezett körömféregnek elkenyendéseknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsírdaganatoknál, érzékenlen tagoknál stb. Minden gyuladást, dagamot, elkenyendést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolít; s ahol már gennyedés mutatkozik, ott a dagamot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kisereti és kigyógyítja.

Vedőjegy.

— Kapható 40 és 30 krajczáros szelencékben. —

Óvás! Mintán a prágai általános házi-kenőcsöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készíthető, s csak akkor valódi, ha a sárga éreszelence, melybe töltetik, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomták) és kék kartonba, melyen az ide nyomott vedőjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZAM a legbizonyultabb, számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási telettség visszanyerésére. Egy üveg ára 1 frt.

PSEPHOFER J.-féle

gyógyszertár

BÉCSBEN, I. KER., SINGERSTRASSE 15. SZ. A,

„zum goldenen Reichsapfel.”

Vértisztító labdacsook,

ezelőtt általános labdacsook neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsook esodás hatásukat érzékenyen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacsook általános elterjedésnek örvendnek és alig van család, melyben ezen kitűnő házi-szerből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsook házi-szerül ajánlatnak és ajánltattak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májhajok, kólika, vértelenség, aranyér, beltétlenség s hasonló betegségek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: így sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legeszkélyebb fájalmakat sem okozzák, és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálynyilatkozattól, melyet e labdacsook fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészséggük visszanyerése folytán hozzánk írtak, ezen helyen csak néhányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierbaek, 1878. október 22-én.

Tekintetes Ur!

Alulírt kéri, hogy felette hasznos és kitűnő vértisztító labdacsokaiból ismét 4 csomagot küldeni sziveskedjék.

Neureiter Ignác, orvos,

Hrasche, Flódnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Tekintetes Ur!

Isten akaratá volt, hogy az Ön labdacsoi kezdem közét kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyban meghaltam olyannyira, hogy semmi annak sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön esodálatra nem látszott volna engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért egyszer. Nagy bizalommal van, hogy ezen labdacsook engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.

Kulife Teréz

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt Ur!

A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illeó 5 éven át szenvedett gyomorhuruban és vízkörségben, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondtam, midőn végtelenül egy dobozt kaptam az Ön kitűnő vértisztító labdacsoiból s azoknak állandó használatát folytán tökéletesen kigyógyult.

Legjobb tisztelettel

Weinzel Josef.

Eichengraberamt, Góhól mellett, 1889. márczius 27-én

Tekintetes Ur!

Alulírott ismételnem kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitűnő labdacsoiból. El nem mulasztatom legnagyobb elismerésemel kitézni ezen labdacsook értéke felett és azokat a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezer halálraimot teljesszerint használatára Önt ezen felhatalmazom.

Teljes tisztelettel

Hahn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia 1886. okt. 8-án.

T. Ur!

Felkértem, miszerint az Ön vértisztító labdacsoiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön esodálatos labdacsoinak köszönetem, hogy egy gyomorhajót, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsook nálam sohasem fogtak kifogyni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacsook csakis **Psephofer J.-féle**, az „arany birodalmi almához” címzett gyógyszerárban, Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a, készíttetnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacsoot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmaztatik, 1 frt 05 krba kerül; bérmentelen utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az ősszeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban postautalványval eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacsook a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kértetik csakis Psephofer J.-féle vértisztító labdacsookat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasítása a Psephofer J. névalírásal fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírásal vörös színben van ellátva.

4—12.

Amerikai köszvénykenőcs gyors és biztos hatásu, legjobb szer minden köszvényes és csúszos bajok, u. m.: gerince-agybántalom, tagszagadás, isehias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülzaggatás stb. stb. ellen. 1 forint 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs Psephofer J.-től. Évek hosszú sora óta valamennyi hajpóvesztő szer 1.326tt orvosok által a legjobbnak elismerve, egy elegánsan kiállított nagy szelencével 2 forint.

Általános tapasz Steudel tanártól. Útés és szúrás által okozott sebeknél, mérges dagamatoknál, ujjkukcz, sebes- vagy gyuladt-mell vagy más ily bajoknál, mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tégely 50 kr Bérmentve 75 kr.

Fagybalsam Psephofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint leghatósabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 krajczár. Bérmentve 65 kr.

Útifümedv, egy általánosan ismert kitűnő házi-szer, sz r hurut, rekedtség, gúros köbögés stb. ellen. 1 üvegcse ára 50 krajczár. 2 üveg bérmentve 1 forint 50 krajczár.

Élet-esszencia (prágai csöppek), megrontott gyomor-rossz emésztés és mindenne-mű altesti bajok ellen kitűnő házi-szer. 1 üvegcsevel 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só Bullrich A. W.-től. Kitűnő házi-szer a rossz emésztés minden következményei, u. m.: főfájás, szűdülés, gyomorgöres, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 forint.

Angol csodabalsam, 1 üveg 50 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az által-képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-halsam, kitűnő szer golyva ellen. 1 üveg 65 krajczár, 40 krajczár, bérmentes küldéssel 65 krajczár.

Helsó vagy egészség-só kitűnő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál. 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak, és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerelhetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközölhetnek, ha a pénzüsszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben törté-nik a küldés, ha az ősszeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.